

האשה שנפלו פרק שמיני כתובות פב.

עין משפט נר מצוה

א מ"י פ"ב מהלכות מלוה
הלכה ו' טו"ע ח"מ סימן
פ סעיף א'
לד ב מ"י פ"ב מהל'
מכירה הל' ט סג
עשין נפ' טו"ע ח"מ ס'י
ק"א סעיף ז'
לה ג מ"י פ"ב מהל'
אשיות הל' יא סג
עשין יא טו"ע ח"מ ס'י
קס"ט סעיף ג'
לו ד מ"י פ"א מהלכות
יוסס הלכה טו סג
עשין יא טו"ע ח"מ ס'י
קס"ט סעיף א'

תוספות ר"ד (המשך)
לא עשה כלום: והכ"א
פירות המחוברים לקרקע
שלו ואמאי יהיו כל
בכני אחרות לכתובתה
פי' והמחוברים לקרקע
בקרע ק"ן. תני שלה: ואי
קשיא מ"ש הא מ"מ
דאמרו רבנן שהן שול ואל
קשיא לן והבא אמרי' תני
שלה ומאי אלים טובא
שיעבוד (ל) דאין ליבמה
על נכסי בעלה או כח
לאשה בכנסים השתא נ"מ
שון קניין קני' גמור
לאשה אמור חכמים פירות
המחוברים לקרקע אע"פ
שחטבו ברשות האשה כיון
שגמרו ברשות הבעל הן
שלו נכסי היבמה שיעבוד
לא בהן אלא שיעבוד
בעלמא וגופה הם לי יבם
כ"ש שהיו הפירות
המחוברים של יבם י"ל
שאנו דומה אכילת פירות
דהבא לאכילת פירות
דהתם דמאי דאכלי
בעל פירי לא היו מן
דינא אלא בתקנת חכמים
וכיון שגמרו הפירות
ברשותו תקנו לו שיאכל
הכל גם העלוי שיש
על המחזיר ואין לנו
הקשות על תקנת חכמים
אבל אכילת פירות דהבא
הוא מן דינא ולא משום
תקנה דהא מדידה קאביל
וכיון דמן דינא אמרי'
ולא מן תקנתא אמאי
בעי יבם למוכי בעלוי
המחזיר שהוא משועבד
לאשה ושפיר קאמר ר"מ
להכי א"ל תני שלה.

א ח"ל ז"ל שצדק דש
ליבמה על נכסי בעלה דינא
כח לאשה בכנסים יוסר מ"מ
השתא נ"מ וכו'.

לא אשכחן תנא דמחמיר תרי הומרי בכתובה. ואם תאמר והא
דמתן בהכובז (לקמן דף פד. ועס) מי שמת והניח אשה ובעל חוב
יורשין והיה לו פקדון או מלוה ציד אחרים ר' טרפון אומר יתנו
לכושל שזהם ומפרש בגמרא לכתובת אשה משום חיינא ולמאן דלאמר
נמי לכושל שצרכיה אס הימה כמובת

אשה כושל היה מודה או אס לא היה
בעל חוב כלל היו גומנין לאשה ואי היה
מפרשין דהתם לא מן דעין אלא מנזה
לימן לכושל שזהם הוה ניחא ואפי' אי
דינא הכי יש לומר דשאני התם דאין
היורשין מוחזקין מן הפקדון והמלוה
לך אין צריך לרזי נתן מדע דלא
חשיבי מוחזקין דהא אי הוו חשיבי
מוחזקין לא הוו מטלטלי דידהו
משתעבדי לכתובה או לצי"מ אכל הכה
הרי היבם מוחזק מאומה מלוה שהרי
הוא החייב ואפי' היו אחרים חייבין
הוא חשיב יבם מוחזק דמקום אחיו
קאי לך צריך דרי' נתן:

פומבדיתא רמאה. ואם
תאמר ומה
רמאות עשה הא תמר רב יוסף לא
היו צנייה וצניא ועוד דמה מילין בכך
דאמר אילגוב מהשתא ואומר רבינו
יחזק דלעיל חזר צו הפומבדיתא
ולא רצה ליתן אחר שיבם והא דקאמר
רב יוסף כו' לא משום שהיה צריך
לאותו מעין: אלא לפי ששייך עליו
אמו דעין: **ההיא בידו הכא לאו**
בידו. פירש בקונטרס הלכך כי אמר
ליה נמי לכשאכנוס וזה מעכשיו לאו
מידי הוא דקיימא לן כרז יוסף
דפקסין לקמן הלכתא כוותיה ואפי'
אית לן יבם ואח"כ חילק מה שעשה
עשוי השתא מיהא לאו צידו הוא
וקשה לרש"י דמאי שנת דמאלמר
רב צפ"ק דבבא מציעא (דף טו: א)
שדה זו לכשאקחנה ממך קנייה לך
מעכשיו קנה אע"ג דלאו צידו וי"ל
דרב סבא אדם מקנה דבר שלא צא
לעולם ולא קיימא לן הכי דפקסין
בפרק אף על פי (לעיל דף עט.) כרזי
יוחנן הסנדלר:

הא דאמר מעכשיו והא דאמר
מעכשיו. לא דמי לאומר לאשה
הרי את מקודשת לי לאחר שלשים
ולא צא אחר וקידשה צמון שלשים

יוס דמקודשת אע"פ שנתאלכו המעות אע"פ שלא אמר מעכשיו
כדאמרינן בפרק האומר בקידושין (דף עט.) דבכסף ודאי לא בעינן
מעכשיו שאם לא התקדש לו חייבת לשלם והיו כליהו הכסף בעין
לאחר שלשים אכל הכה גזי משיכה אס לא אמר מעכשיו ורב קנה
לאחר שלשים יוס דבשעת קנייה כבר פסקה המשיכה ורב נמי דלאמר
בפרק קמא דבבא מציעא (דף טו: א) שדה זו לכשאקחנה ממך קנייה
לך מעכשיו קנה היינו (מעכשיו) משום דסתם קניית שדה הויה צשטר
ולכך צריך מעכשיו שמה יאצד השטר או יקרע ולא יהיה בעולם
בשעת קנייה ואע"ג דרב מספקא ליה צאומר מעכשיו ולאחר ל'
אי תנאה הוה אי חזרה הוי צמעכשיו לכשאקחנה קנה דהא דקאמר
לכשאקחנה היינו משום דאניה שלו עתה ואינו יכול לכשאקחנה אלא
ואם תאמר ור' יוחנן דהכל מאי קסבר אי חזרה הוי אמאי קנה דכיון דחזר צו
עומדת באגס דהכי משמע בהכובז (לקמן דף פו: ועס) דדוקא בעומדת
כיון דתנאה הוי ולא חזר צו עד לאחר שלשים וי"ל דר' יוחנן לטעמיה דלית
גמיר עד לאחר שלשים וכן אית ליה בהאומר בקידושין (דף טו.) ולהכי צריך
צבא שמה צסוף שלשים באגס שהוה מקום הראוי למשיכה ובהאשה
צבה (יבמות ג.) ד"ה קנייה) הארכתי: **והר"ר לוי** (דף טו.) ומה שכתב
לכתובה כדפירש בקונטרס אלא קדמה איהא אמאי זכתה לר' עקיבא דלאמר
לקמן (דף פד.) דאין מרחמין צדין אלא יתנו לירשין ואית
ליה דלפילו קדמה הוה לא זכתה כדמוכח התם בגמרא וי"ל דהתם לגבות
אפילו קדמה איהא לא זכתה אכל הכה שאין לה אלא
שיעבוד בעלמא לא חשו ולקמן הארכתי: **ויבמה** אמר רחמנא. וליכא
למימר ואימא הכי נמי דליתערך ויצמנה לנמה דבריס:

דלמא. בהא נמי לא טעה דרבי נתן היא דמוליאין מזה ונותנין לזה:
לאשר אשם לו. לאשר הקרן שלו ולא כמיז לאשר נושה צו: אלא.
לכי אינה משנה וטעה התנא שגנאה דלא אשכחן תנא דלית ליה
תרי חומרי בכתובה שהרי היא מדברי סופרים חדא דמטלטלי משמעדי
לה וחדא דציבא מצעל חובו של מת
מדברי נתן אלא חדא מהנין חומרי
הוה ליה למיתני צה אי כרזי מאיר
אי כר' נתן ויוין דתנא מרזויהו לא
קבלה מרזו כן ומאליו שגאה מי
שסידר הצרייתא ולא סמכינן עלה
צמיד: ולא ידענא מאי הוה. לא הייתי
יודע טעם צדכר אמאי אינה משנה:
פומבדיתא רמאה. שאתרי כן חזר
צו. פומבדיתאי קרי להו רמאי כדאמרי'
צעלמא (חולין דף קסו.) נרשאה נשקין
מני ככך פומבדיתא לייין שני
אושפיזין [וצחוקת הצמים (צ"ב מו.)
כמו כן תא ואחיו לך רמאי דפומבדיתא]:
פלוג מהשתא. החזק בחלקך מעכשיו
ואע"פ שאינה עכשיו קנייה לך עד
שכנוס או שחלוקין לכשאכנוס ואוכה
צכולן וזה אמה בחלקך על פי
השחוקין מעכשיו: קנה לאחר
שלשים. צמשיכה זו: ואפי' עומדת
באגס. שאינה צרשות הלוקח: הסס.
הוא דקונה לאחר שלשים משום צידו
היה להקנותה לו משעת משיכה הלכך
מהניא משיכה לכשיתקיים התנאי
שמלאו ל' יום: **הכא לאו צידו.** לחלקם
לו מעכשיו ולהקנות לו יום ירצה
הלכך כי אמר ליה נמי לכשאכנוס וזה
מעכשיו לאו מידי הוא דקיימא לן
כרז יוסף כדקבעין הלכתא כוותיה
לקמן בשמעמין. ואפילו אית לן יבם
ואחר כן חילק מה שעשה עשוי
השתא מיהא ל' יום צידו: **הא כי אה**
כו. גבי משיכת פרה קאי ופרך דר'
יוחנן ארזי יוחנן: קני מעכשיו.

לאחר שלשים כשיגיעו תהא קנייה לך
מעכשיו: שני מעשים הוו. ומי ששאל
זו לא שאל זו ולא שמע האחרון את
הראשונה שלא נשאלו יחד צבית
המדרש לגירסא צעלמא אלא ע"פ
מעשים שאירעו שאלו: **הא קתני**
כל נכסיו של מה אחריו לכתובה.
והמחזיר לקרקע לקרקע ולא דמו
למחזירין דנכסי מלוג דהתם פירא
תקינן ליה רצנן היכא דאירכא קרן קיים
וצרומיה אכל הכה קרנא ופירא דלידה הוא ושיעבודא הוא דלית לה
עלייהו ומאי דאישמעבד לה מחיים צבעל לא אמרינן פירא הוא
לאפקועי שיעבודא: **שני שלם.** ולא פליגי רצנן בעיה אלא אלתושה.
ואכספיים ולמימר דלא משעבדי מטלטלי לכתובת: **שמגרש בגט ומחזירה.**
תרי מיילי אשמעינן מגרשה בגט ואינה צריכה חליצה ואשמעינן שאם
רצה להחזירה מחזירה כשאר אשה: **עדין יצומן הראשונים עליה.**
אע"פ שלקחה דהכי כמיז ולקחה וצמנה: **קמ"ל.** דנשעת לאשמו ומלאשה)
דרשינן ליה לקמן [ע"פ] והאי ויצמנה דרשינן צבעל כרחה צבימות (דף טו: א):
נעשית

לכשאקחנה היינו משום דאניה שלו עתה ואינו יכול לכשאקחנה אלא
ואם תאמר ור' יוחנן דהכל מאי קסבר אי חזרה הוי אמאי קנה דכיון דחזר צו
עומדת באגס דהכי משמע בהכובז (לקמן דף פו: ועס) דדוקא בעומדת
כיון דתנאה הוי ולא חזר צו עד לאחר שלשים וי"ל דר' יוחנן לטעמיה דלית
גמיר עד לאחר שלשים וכן אית ליה בהאומר בקידושין (דף טו.) ולהכי צריך
צבא שמה צסוף שלשים באגס שהוה מקום הראוי למשיכה ובהאשה
צבה (יבמות ג.) ד"ה קנייה) הארכתי: **והר"ר לוי** (דף טו.) ומה שכתב
לכתובה כדפירש בקונטרס אלא קדמה איהא אמאי זכתה לר' עקיבא דלאמר
לקמן (דף פד.) דאין מרחמין צדין אלא יתנו לירשין ואית
ליה דלפילו קדמה הוה לא זכתה כדמוכח התם בגמרא וי"ל דהתם לגבות
אפילו קדמה איהא לא זכתה אכל הכה שאין לה אלא
שיעבוד בעלמא לא חשו ולקמן הארכתי: **ויבמה** אמר רחמנא. וליכא
למימר ואימא הכי נמי דליתערך ויצמנה לנמה דבריס:

א) לעיל י"ט. פסחים
לא געיון ל'. צ"ק מ:
נקדשין טו. א) צ"ק מ:
פסחים טו. א) יבמות א'
י"ט. ג. ד) [שאלתן]
רש"י, ט) [דברים כה,]
א) [ויבמות ג. ועס,]
ז) [ש"ק לעיל במשנה].

תורה אור השלם
1. והרודו את חזקתא
אשר עשו והשיב את
אשמו בראשו והחזיר
יסק עליו ונתן לאשר
אשם לו במדבר ה
אשם לו
2. כי ישבו אדום וידי
ומת אחד מהם וכן אין
לא לא תהיה אשת חמת
החזקה לאיש ור' יבמה
יבא עליה ולקחה לו
לאשה ויבמה:
דברים כה ה

מוסף רש"י
ונתן לאשר אשם לו.
לאשר הלוה לו לא נאמר,
אלא לאשר אשם לו. לאשר
קני שלו צ"ק (ק"י).
אמרינן אשם זה קני
(פסחים ג. א.) ובעינינו לעיל
מלמד שבגרישה
בגט. לאחר שגאה נעשת
כאשמו ואם רצה לגרשה
מגרשה בגט ואינה צריכה
חליצה. ומחזירה. אס
רצה להחזיר ולא אמרינן
מיהא רמא כמנמא עליה
מגרשה בגט ואינה צריכה
חליצה. ומחזירה. אס
עליה צאקור אשת את
לכני כמיז ולקחה לו
לאשה דקני שלקחה נעשת
כאשמו לכל דבר (יבמות ה.
וכע"ז שם י"ט: א.).

תוספות ר"ד
ההוא גברא דנפלה ליה
יבמה במתא מחסא
בעי אחוה למיפסל'
ביטא מניה אכל
מה דעתן משום נכסי
בכנסים פליגין לאו אמר
מסתפינא דלמא עבדתי
לי בפומבדיתא רמאה. פי'
שחזרו בו ובטל קנינו. א"ל
אי בעית פלוג מהשתא
אמר מר בר רב אשי
אע"ג דכי אתא רב דימי
אמר רבי יוחנן האומר
לחבירו משוך פרה זו ולא
תקנו לך אלא לאחר ל'
יום קנה לאחר ל' יום
ואפילו עומדת באגס התם
בידו והבא לאו בידו. פי'
שעדיין לא ייבם ליה וזה
בכנסים ואין לו כח בהן
בעשיה כלום. ואת"ל שאם
ייבם תחלה ואח"כ חלק
זכה היבא דחלק תחלה
קודם שייבם לא זכה והא
כי אתא (יר"ד) [רבין] אריי
לא קנה לאו קשיא הא
דא"ל קני מעכשיו ויבם
דלא א"ל קני מעכשיו:
בעו מניה מעולא ייבם
ואח"כ חלק מהו א"ל לא
עשה כלום. פי' שאין לו
כח ליבם [למכור] בכנסים
אחיו מפני שהן עומדים
לגבינא ליבמה כדאמרינן
וכ"ש חלק ואח"כ ייבם
כי אתא רבין אמר ר"ל
בין ייבם ואח"כ [חלק]
בין חלק ואח"כ ייבם